ACADEMIA DE ARHITECTURĂ
BIBLIOTECA
Inv. 20
Ord.
Sig. PI-36
Don.

arhitectura

trimestrial de arhitectură şi urbanistică
al societăţii arhitecţilor români

PI-36

mai

1935 Nr 1 – 4.

director
arhitect florea stănculescu

BIBLIOTECA
FACULTĂȚII DE ARHITECTURĂ
Inv. 226
Cota PI 36

abonamente:

autorităţi lei 500 anual
particulari lei 250 anual

redacţia v. val.
administraţia v. croitoru

bucureşti, str. episcopiei, 2

ACADEMIA DE ARHITECTURA
BIBLIOTECA

în loc de prefață

Apărem cu revista trimestrială ARHITECTURA în «Luna Bucureștilor». E o coincidență.

Era nevoe de o nouă revistă ?

Avem în țară multe, poate prea multe publicații.

Încă una ?

Da. Am întârziat prea mult și locul ne era rezervat, așa că nu incomodăm pe nimeni. Sperăm să complectăm. Avem chiar pretenția să ne considerăm folositori.

Acest Bucureşti, a cărui sărbătorire se face cu atâta fast în această lună, este opera Arhitechților și a edililor.

Că este opera arhitechților, poate va recunoaște cineva în această lună. Cert însă că se va bate toba mare pentru aportul edililor.

Nu interesează, opera unora, altora sau a tuturor, el este, așa cum se prezintă, al nostru. Îl iubim ca atare și e bine că-l sărbătorim cel puțin o lună.

Coincidența însă de a apare o revistă de arhitectură chiar în această sărbătoare este semnificativă. O fi de bun augur.

Noi, arhitecții, avem oarecare păcate, pe care ni le aruncăm pe cap cu suficientă candoare, pentru a nu zice inconștiență. Și unul din accste păcate este încăpățânarea de a ne considera izolați în spațiu, de a nu lua contact cu publicul pentru a desbate împreună problemele comune.

Suntem oamenii realizărilor, a căror valoare sau o exagerăm, sau o neglijăm. Aceasta în vorbe, prin interpreți sau fiecare personal.

Părerea noastră precisă și grea n'a pus nici când în cumpănă, hotărârile mari.

Am fost pur și simplu excluși.

Un organ de soluții, de critică, sau de îndrumări, - normale în orice organizație socială civilizată, n'a existat la noi, pentru Arhitectură.

Articole răslețe de ziare, rare, rare și totdeauna interesate pentru autor, nu contează decât în minus.

Dezideratele celor două societăți sau ale corpului Arhitecților n'au puterea difuzării și filtrării lor în judecata mulțimii, deci sunt socotite în justa valoare a unor... deziderate.

Avem pretenția clară că sbuciumul arhitecților este ceva mai mult decât de interes local, de breaslă.

Frământările și realizările lor depășesc cercul strâns al Corpului, cuprind massa mulțimii prezente, o statornicește într'o sănătoasă și gospodărească așezare de viețuire și trece, prin opere răslețe sau colective, peste timpuri.

De aceia, massa mulțimii trebue să ia contact cu spiritul arhitectului, să-și apropie înălțimile și să înlăture zațul și erzațul.

Astfel judecând, nu-i de mirare că apare o nouă revistă, ci ciudat este că nu a apărut și nu a fost continuu decând arhitectul îndeplinește, cu profesia lui, opera socială.

E necesar a prezenta un program de activitate sau de directive, problemele ce le vom desbate și planul pe care ne vom așeza. De asemeni e necesar a arăta nume de colaboratori și a da angajamente formale de apariție, durată și înfățișare.

Nu o facem.

Societatea Arhitecților Români, care patronează revista, înțelege să nu se închisteze într'o carapace rigidă, ci să lase câmp deschis desbaterilor.

O consideră binevenită cu întârziere nejustificată și rugăm cititorii s'o primească cu încrederea necesară.

despre urbanism

câteva principii despre întocmirea planurilor de sistematizare.

Fenomenul *concentrației urbane* caracterizând creşterea rapidă a marilor oraşe, a devenit atât de imperativ încât provoacă probleme extrem de complexe în aşezarea şi organizarea aglomerațiilor, impunând norme ce nu mai pot fi lăsate la fantezia sau interesele private, ci trebuiesc dirijate de interese generale şi aplicate cu multă energie şi mai ales discernământ.

Trebuie să produci mult ca să trăeşti bine şi să trăeşti bine ca să produci mult, aceasta este problema societății moderne pe care trebue să o soluționeze organizația orașului, care trebue să asigure maximum de randament cu minimum de efort.

Este în definitiv opera de înfăptuit a urbanistului care trebue să întocmească planuri de oraşe cu aşezări logice, practice şi estetice. Astfel legea esențială a progresului modern preconizată de toți sociologii şi aplicată de toți economiştii, acea *lege a diviziunii şi a specializării funcțiunilor,* se impune categoric şi în structura însăşi a oraşelor, aceste organisme vii, născute din necesitatea vieții în comun a rasei umane.

Acest principiu al diviziunii funcțiunilor îl întâlnim întradevăr în toată structura orașului modern, el se evidențiază în deosebi la distribuția cartierelor, cu localizarea şi specializarea lor, spre exemplu: cartierele industriale sau de locuințe eftine sau cele de vile, etc.; în repartiția serviciilor publice sau a centrelor comerciale, cum sunt halele de cartier, posturile polițieneşti, dispensarelor, etc. sau a localurilor instructive şi distractive, astfel: teatre, cinematografe, athenee populare sau şcoli primare, secundare, profesionale; a spațiilor libere recreative cum sunt parcurile de sporturi, grădinile publice, promenade, etc. în fine în clasificarea arterelor de circulație cu caracter şi lărgimi diferite, după natura şi intensitatea circulației; în dimensionarea laturilor de construcție şi diversitatea lor după utilizarea ce le-o dăm, ceiace va conduce la zone de construcții diferite cu densități inegale de populație, cu repartiții proporționale a zonelor de aerație, etc. etc.

Dacă adaptăm aceste elemente constructive la cadrul natural căutând o armonizare cu caracter local, dacă amenajăm pozițiile naturale astfel ca să se încadreze şi să ajute un element nou de utilitate şi necesitate organică în complexul urban, căutând *să apropie omul de natură* sau mai precis zis, *să împăcăm exigențele individului urban cu traiul natural,* dacă în această grijă de adaptare armonică înlăturăm artificialul şi păstrăm specificul geografic şi social, am obține ceiace este principalul obiect şi trebue dealtfel să realizeze arta urbană, adică o aşezare a aglomerației umane evoluată în condițiuni normale, am putea chiar spune de o formațiune naturală, ceiace conduce la concepția oraşelor-grădină.

arhitect urbanist **al. zamphiropol**

ACADEMIA DE ARHITECTURA BIBLIOTECA

la pas cu vremea

Arhitectura, strâns legată de existenţa omului, suferă mai mult şi mai complect, decât oricare ramură de activitate, influenţa nouilor descoperiri ştiinţifice.

Progresele realizate de ştiinţă, în toate domeniile, se oglindesc, mai bine ca ori unde, în arhitectură. Fiindcă arhitectura este obligată să ţină pasul vremii, oferind pentru ins, familie şi colectivitate toate înlesnirile cunoscute pe scara progresului omenirii şi cerute de o civilizaţie în continuă desvoltare.

Arhitectura îşi schimbă şi înfăţişarea şi structura în raport cu cerinţele vremii, păstrând —, cum e şi natural —, pentru fiecare popor, numai pecetia specificului local, adaptat progreselor timpului.

Cum însă progresele ştiinţii se succed azi într'un ritm foarte viu, toate activităţile noastre capătă sau trebuie să capete şi ele, un ritm mai viu. Atâtea probleme cari bat cu nerăbdare la poarta preocupărilor noastre, nu pot fi lăsate să aştepte şi nici nu pot fi rezolvate cu concepţii şi metode vechi. Şi specialiştii şi publicul mare trebuie să cunoască ultimul cuvânt în ce priveşte realizările sau posibilităţile de realizări în domeniul arhitecturii şi al domeniilor anexe sau conexe arhitecturii.

Avem, din fericire, reviste pentru toate specialităţile, în cari, — evident, — suntem ţinuţi la curent, cu toate progresele şi cu toate problemele respective, ale zilei. Rămânând ca fiecare să facă aplicaţiile şi utilizările, pentru domeniile în cari activează, ceiace nu este totdeauna nici practic nici uşor.

Societatea Arhitecţilor Români făcea să apară, până acum, revista *„Arhitectura"*, odată pe an, sub forma mai mult a unui album cu lucrările executate de colegi şi cu câteva articole tratând, în linii generale, problemele de actualitate. Sub această formă *„Arhitectura"*, era mai mult o oglindă a activităţii arhitecturale şi mai puţin un îndrumător pentru colegi şi mai ales pentru marele public. Probleme a căror rezolvare grabnică se cerea la anumită epocă îşi pierdeau actualitatea până la sfârşitul anului, la apariţia *„Arhitecturii"*.

Pentru a remedia acest neajuns S. A. R. a hotărât apariţia trimestrială a revistei *„Arhitectura"*. Incepând cu acest număr vom ţine mai în curent şi pe colegi şi marele public, cu tot ceiace interesează *„Arhitectura, Urbanismul, Construcţiile în general"*, etc. Adică cu tot ceiace se leagă, direct sau indirect, de activitatea şi desvoltarea arhitecturii.

La pas cu vremea: iată dorinţa noastră, care nu ne îndoim că este dorinţa tuturor. Şi de aceia rugăm pe toţi, arhitecţi şi public, să ne primească cu bună voinţă şi să ne sprijine cu încredere.

arhitect **i. d. enescu**

„respirația" zidurilor

Pettenkofer a vrut să dovedească că zidurile ar poseda pori prin cari ar „respira" în așa măsură, încât o lumânare ar putea fi stinsă prin puterea unei foale ce s'ar găsi de cealaltă parte a zidului; că deci un interior și-ar putea primeni aerul său viciat chiar numai prin porii unui perete. Experiențele lui Petersen, Mull, Raisch și alții, au dovedit că aceste păreri sunt eronate.

Un interior nu-și poate primeni, suficient și salutar, aerul său decât prin ferestre, prin ventilatoare mecanice, sau poate... prin crăpături de ziduri și tâmplăria ce rămâne căscată chiar atunci când ea se numește închisă.

Un perete „respiră" prin porii săi — depinde și de grosimea lui, materialul din care e compus — doar *prin diferența* de temperatură dintre aerul de-afară față de cel dinăuntru și de presiunea sau curentul de aer de care e ajutat în pătrunderea lui prin zid. Dar aceste schimbări de aer sunt inexistente când de ambele părți ale zidului, diferența de căldură este mică și mișcarea aerului de-afară e liniștită.

La clima țării noaste, pentruca pereții exteriori să izoleze perfect extremele de temperatură (iarna până la — 25° C, vara până la + 50° C), prescripțiile comunale ar trebui să impună ca aceste ziduri să nu fie sub 1 și 1/2 cărămidă grosime (0.42 m. gros.). Toate locuințele ce se mărginesc să aibe ziduri exterioare de numai 1 cărămidă grosime, necesită iarna un exces de combustibil spre a fi încălzite, iar vara ne dau locuințe încinse de soare, ce încălzesc aerul din interior ca un cuptor.

Dacă intrebuințăm pentru exterior ziduri subțiri, atunci să le izolăm îmbrăcându-le spre partea interioară cu plăci de plută, cu Celotex, cu Stabilit, etc. de circa 2 — 3 cm. grosime.

Un perete de cărămidă de 15 cm gros. căptușit spre interior cu plăci de plută de 2.5 cm gros. sau Celotex, izolează temperatura exterioară — gerul de iarnă, căldura de vară — cât un zid de 45 cm grosime. In acelaș timp, un asemenea *zid căptușit* izolează și sgomotul din exterior. Experiențe suficiente de laborator și șantier au dovedit aceasta. Pereții exteriori construiți numai din cărmidă găurită, chiar pe întreaga lor grosime de 28 cm, nu izolează mulțumitor nici temperaturile exterioare, nici sgomotul.

Ferestrele la camerile de locuit vor fi întotdeauna duble și să se închidă ermetic; spațiul de aer dintre primul rând de cercevele și cel de al 2-lea rând, să fie de 5 — 15 cm. Acel strat de aer izolator să nu fie mai mic de 5 cm și nici mai mare de 15, iar stratul de aer *să fie perfect închis, să nu existe fisuri pentru o circulație de aer;* contrar nu s'a atins scopul pentru care a fost creiată fereastra dublă.

In rezumat: există o „respirație" a zidurilor, de care ne folosim doar când vor împrejurările, dictate de diferențele atmosferice și nu atunci când locatarul o dorește și îi convine. Astăzi uzând de betonul armat se întrebuințează, din economie de spațiu, ziduri tot mai subțiri. In compensație însă să utilizăm materiale noi de izolare, care remediază acest neajuns, dându-ne interioare sănătoase, agreabile: calde iarna, cu economie de combustibil și răcoroase vara; în plus aceste izolatoare absorb sgomotul venit de-afară. Pluta, Celotex, Gasokret, Stabilit, Heraklith, Torfoleum, etc. nu scumpesc costul unui perete exterior; din contră, la foloasele multiple ce le oferă, sunt chiar materiale economice ale edificiului modern; sunt materiale ușoare, dense, rezistente și au o manoperă ușoară la montarea lor.

arhitect **victor asquini**

ARHITECTURA BIBLIOTECA

din viața bucureștilor

Neîndoelnic, trăim cea mai activă campanie de construcții pe care metropola noastră a înregistrat-o vreodată; statisticile, destul de popularizate pentru a le mai cita, stau mărturie neîndoelnică asupra acestui adevăr. Prin *activă* înțelegem nu numai cu un ritm accelerat de producție cât mai ales bogăția numerică și importanța volumetrică a produselor.

Ne găsim sigur în fața unui fenomen clasat pe bază de cauzalitate între cele economico-sociale și având numai expresiunea tehnico-artistică.

Din multitudinea de efecte cari vor naște logic pe urma acestei situații vom încerca aci să fixăm atențiunea cetitorului asupra unei laturi ce ne privește pe toți deopotrivă, fie că activăm sau nu pe tărâmul construcției, fie că suntem bucureșteni sau numai români și anume ne referim la înrăurirea acestei campanii constructive asupra aspectului Capitalei, a cărei formă de prezentare nu poate și nu trebue să ne rămână indiferentă nici pentru noi înșine și nici pentru raporturile noastre cu streinătatea. Numai cu rea credință s'ar putea nega importanța bunei dispoziții creiată unui oaspe de o ambianță plăcută ca formă și ca fond, în rezolvirea chiar a celor mai aride probleme de ordin economic sau politic. Pentru individ în parte, iarăș nu se poate neglija acțiunea educativă a ansamblurilor orășenești estetice și nici condițiunile de higienă, confort, securitate și estetică ale locuinței sale.

Energiile mari în natură sau în viața socială dacă nu sunt captate și dirijate, duc la dezastru sau chiar la cataclisme a căror importanță este în raport direct cu potențialul celor dintâi. Să nu uităm însă că în desfășurarea forțelor de orice natură, măsurile preventive sunt singurele eficace, restul alcătuesc numai paleative prin care se salvează ce se mai poate dar cari în nici un caz nu mai dirijează; și că producerea, declanșarea forței este în afara posibilităților noastre cari nu avem mijloace decât a o favoriza nu a o și naște.

In lumina acestor generalități situația Bucureștiului în raport cu campania de construcții complect neorganizată a ultimilor ani nu este de loc îmbucurătoare. Această lipsă apare cu un aspect total ceiace înrăutățește mai mult starea. Neorganizare în finanțarea construcțiilor, neorganizarea producătorilor, neorganizarea cumpărătorilor și mai presus, neorganizarea cadrelor și normelor în care și conform cărora producția de imobile să se desvolte, adică lipsa unui plan de sistematizare, a unui regulament de construcții corespunzător și a unor legiuiri ale construcțiilor stabile și adequate. Cu artere al căror traseu este caleidoscopic, cu grădini și piețe cari apar și dispar ca luminile unei reclame moderne, cu imobile, cu o egoistă și barbară diversitate de înălțimi, de stiluri, de volume și de utilizări, marele șantier care este Bucureștiul de azi, inspiră groază pentru ziua de mâine când se va voi a se pune ordine în această babiloniei.

Prin București nu mai putem înțelege acum numai limita orășenească a așezării de pe valea Dâmboviței. Desvoltarea complexului social cu necesitățile sale și viața aglomerată și trepidantă de viteză în care'și duce existența omul timpurilor actuale, impune să se înglobeze la oraș o întreagă regiune limitrofă: sate, terenuri de agricultură, de alimentare de tot felul, de sport, de recreație. Această extensiune atrage desfășurarea autorității diriguitoare pe întreagă această zonă care atinge zeci de kilometri în diametru, ridicând totodată probleme noi de ordin administrativ, financiar și technic.

Abia desmeticit din vâltoarea războiului cel mare

Bucureștiul se găsește capitală a României Mari, cu o populație aproape triplată, se află centru de gravitate al Europei centrale, mare oraș industrial și important nod de circulație Europeană.

In această uluitoare situație, desvoltarea interioară a orașului și a împrejurimilor care pornește împinsă de o sevă puternică într'un galop frenetic și necontrolat mărește haosul. — Peste năucirea generală pasul timpului a luat-o înainte descătușat și sălbatic iar noi după o târzie trezire am pornit să-l ajungem alergând mereu în urma lui. — Evenimentele ne-au depășit, ne-au condus întrucât nu le-am prevăzut și nu le-am pregătit.

Ținuta revistei noastre fiind cu totul alta decât a polemicilor sterpe iar preocupările de ordin politic și mai ales personal rămânând excluse, nu vom formula critici particulare și nici nu vom încerca să stabilim responsabilități. Nu putem nega că s'au făcut eforturi, unele lăudabile chiar, dar cu efecte de retușări locale nu atacând fondul răului. Gândind la aceste strădanii ne apare în minte călătorul nenorocos care sosește mereu la gară tot în momentul plecării trenului.

Se impun pe primul plan și trebuesc atacate în plin și cât mai neîntârziat trei probleme cu tot ansamblul lor de aderențe, pentru ca Bucureștiul să poată intra pe făgașul normal de desvoltare.

1. Sistematizarea orașului.
2. Sistematizarea împrejurimilor.
3. Reglementarea aplicării acestor planuri prin legi și regulamente speciale.

Acestea sunt singurele frâne cu cari se poate struni actuala desvoltare haotică, conducând-o către un țel bine determinat, către un ansamblu din'nainte stabilit, impunându-i o disciplină care să permită satisfacerea intereselor particulare însă numai în cadrul celor generale cari neapărat trebue să primeze chiar dacă prin aceasta s'ar îngrădi sau atinge într'o măsură sacro-sanctul drept de proprietate a cărei accepție se pare că începe a evolua.

Acțiunea din care vor rezulta ambele planuri de sistematizare, trebue să fie în primul rând de *curaj* și de *prevedere;* dacă bine înțeles considerăm că este a unor specialiști. Curaj pentru a se face odată saltul de a trece înaintea timpurilor neținându-se numai de sugestiile acestora, ci impunându-le ferm drumul, prevedere pentru ca planurile să fie corespunzătoare și utile căci în acest caz frumosul se va degaja ca un corolar logic și inevitabil.

Concomitent și neapărat astfel, regulamentele și legile de aplicare vor trebui să ia ființă legală pentru ca liniile drepte, frânte sau curbe trase oricât de savant în lungul și în latul unei suprafețe și care altfel rămâne geometric uscată să capete suflu, viață, existență. Intre aceste legiuiri și planurile de sistematizare este necesară o legătură logică, însă atât de organică, încât să formeze un tot indisolubil, însă neapărat unitar. Normele acestora dacă sunt raționale și științifice pot și e bine să meargă, până la *rigiditate*, fiindcă numai astfel se asigură o aplicare imparțială și uniformă de care se simte o avidă necesitate.

Ideia de detaliu, străduința migăloasă către mai bine, gelozia de a atinge perfecțiunea, toate eforturi cari cinstesc pe autori, când e vorba, de înfăptuiri de ordin general nu trebuesc împinse prea departe, până acolo încât să întârzie stânjenind realizarea și făcând să se piardă momentul prielnic. Progresul urmează întrucât el este un atribut al înfăptuirii.

Suntem pe cale să avem un plan de sistematizare al orașului. Dacă cu un minut mai devreme el va fi o realitate, în calea lui de aplicare va găsi un număr mai mic de piedici și deci va însemna o cheltuială mai puțin din bugetul și așa destul de sărăcăcios al municipiului și va fi și mai ușor de înfăptuit. Nu îi discutăm valoarea, ținem însă să învederăm necesitatea lui.

In afară de considerentele de ordin general, planurile de sistematizare sunt o necesitate de prim ordin în materie de proprietate imobiliară. Sunt trebuitoare pentru a determina definitiv și inmutabil situația și limitele față de alinieri a bunurilor imobiliare, pentru a stabili osatura generală, scheletul, pe care se va greva desvoltarea viitoare a metropolei, pentru a cunoaște definitiva zonificare, în raport cu care să se desfășoare nestingherite de o eventuală evacuare industriile de tot felul, comerțul, locuințele sub diferitele aspecte, — fermele, exploatările diverse.

Tot complexul vieții organizate a capitalei capătă prin planul de sistematizare soluțiile necesare pulsării ei oricât de activă, fiind condusă prin canalizări încăpătoare către țeluri determinate excluzând astfel păgubitoarele soluții de provizorat sau de expedient.

Investițiunile de tot felul capătă fixități și în spațiu și în timp.

Pentru ca opera pe cale de înfăptuire, planul de sistematizare al orașului să fie o realitate utilă, trebue să fie cât de curând încadrată de celelalte două lucrări cu care formează un cadru rigid: sistematizarea împrejurimilor și regulamentele de aplicare. Numai acest sistem indiformabil poate garanta Capitalei o desvoltare viabilă, pe el grevându-se ulterior rezolvările locale și perfecționările impuse de necesități. Trebuesc deci eforturi convergente către această țintă cel puțin acum în ceasul al XI-lea, mâine, putând să fie prea târziu pentru ca generația de azi să mai merite alt decât oprobiul viitorimii.

arhitect **i. roșu**

ACADEMIA DE ARHITECTURA BIBLIOTECA

luna bucureştilor

Noi românii şi în special oficialitatea nu ne-am deprins încă cu acţiunea metodică şi continuă precedată de un studiu, un plan elaborat cu chibzuială şi cu cunoaşterea realităţilor şi a problemelor de rezolvat. Lucrăm, — când ne hotărâm să lucrăm — fragmentar şi disparat.

Aşa s'a lucrat până acum pentru Capitala noastră, Bucureştii. Marturisim însă că preferăm lipsei de orice acţiune sau acţiunei de criticism steril, o activitate constructivă, fie şi neîncadrată într'un plan de ansamblu.

Deaceia, principial, organizarea Lunei Bucureştilor este bine venită, spre a stimula grija oficialităţii pentru toaleta Capitalei noastre.

In această lună, Capitala ştie că primeşte musafiri. Şi românul ori câte defecte ar avea, are însă calitatea de a face toate eforturile să se prezinte şi să primească cu cinste musafirii.

In consecinţă dar, edilii Capitalei se vor da peste cap să-i pregătească toaleta cuvenită unei astfel de vizite. Se fac trotuare, se curăţă maidanele, se acoperă cu paravane priveliştele mai puţin agreabile, se pavează străzi, se mai deschid unele pieţi, se construesc pavilioane, etc. Insfârşit o activitate care dă de lucru la atâta lume şi care contribue, treptat, treptat să transforme Bucureştii în oraş occidental.

Dar ceiace este şi mai interesant „Luna Bucureştilor", prin avantajele de transport, etc. acordate vizitatorilor provoacă mai mult interes tuturor locuitorilor ţării pentru Capitala lor şi pentru problemele edilitare, urbanice.

Nu trebue neglijată apoi nici latura economică, mai ales în aceste vremuri de criză din lipsa de circulaţie a bunurilor şi serviciilor.

Atâta lume care vine la Bucureşti din toate punctele ţării, făcând să circule nu numai trenurile cu călători, dar mai ales banul. Comerţul în general va avea de câştigat, deci viaţa economică se va desgheţa cât de cât.

Arhitecţii ca oameni de realităţi nu pot privi decât cu ochi buni iniţiativa, activitatea constructivă şi mişcarea provocată de „Luna Bucureştilor".

A chema odată pe an ţara ca să vadă ce s'a mai făcut nou în capitala sa, nu e rău. Fiecare primar, în fiecare an se va sili să ofere ceva nou.

Lăsând pe adversarii politici să se critice reciproc, noi nu putem tăgădui că în ultimii cincişase ani, primarii Capitalei s'au ocupat, mai atent şi de politica edilitară, realizând multe înbunătăţiri. Dacă însă politica cealaltă ar fi complect înlăturată de la gospodăria Capitalei, spre a instala continuitatea, treaba ar merge şi mai bine. Şi cu fiecare lună a Bucureştilor am vedea câte ceva realizat, dintr'un plan de ansamblu în care s'ar fi cristalizat Bucureştiul ideal de mâine.

C

arhitecţii şi turismul profesional

Ritmul triumfal al vremurilor moderne — deţinător al atâtor mijloace nebănuite de micşorarea şi stăpânirea distanţelor, precum şi îndrumător spre cunoaşterea efectivă la faţa locului a atâtor frumuseţi ale naturei şi atâtor realizări intelectuale ale omului — a deschis, în vârtejul preocupărilor de toate zilele, un nou şi nobil câmp de activitate, la îndemâna fiecăruia şi cu efecte uimitoare: turismul.

Naţiuni — în fruntea cărora stă neîndoios Italia — înţelegătoare de urmările bine-făcătoare din toate punctele de vedere — politic, social, economic şi mai ales cultural în slujba civilizaţiei — au studiat şi acordat avantagii materiale însemnate, doborând bariera dificultăţilor de odinioară; instituţiuni de Stat şi organizaţiuni intelectuale, particulare, de tot felul, până la cele mai modeste grupări sportive şi de breaslă, sunt cuprinse de nostalgia unor noui orizonturi şi, se poate zice, de îndemnul sufletesc stăruitor către noui senzaţii de ordin superior.

Arhitecţii români - boemi singurateci şi în raport cu posibilităţile materiale — au cutreerat şi cutreeră adesea tărâmuri minunate, spre capodoperile naturei şi spre cele înfăptuite de înaintaşii noştrii; ei înfruntă, însă, mai în totdauna dificultăţi, nemeritate pentru cea mai calificată clasă socială la asemenea pelegrinări artistice.

Necesitatea ca turismul, naţional şi internaţional, să fie adus în patrimoniul activităţei Corpului nostru, a format o continuă preocupare a noastră; iar în ultimul timp, la expunerea ce am făcut personal celor două Societăţi de Arhitecţi, am avut satisfacţia de a constata că această dorinţă trăia încă de mult timp în fiecare din noi în stare latentă, pentru organizarea excursiunilor colective de studii şi agrement, ca un desiderat unanim, — fapt ce m'a determinat a propune crearea unui nucleu de iniţiativă în această direcţiune. Societatea Arhitecţilor Români şi Societatea Arhitecţilor Diplomaţi a delegat pe următorii colegi: D-na Virginia Haret, D-ra Maria Cottescu, D-ra Maria Irineu, D-nii G. Simotta, G. Negoescu, Andizio, Const. Dragu, Alex. Iliescu, Victor Smigelschi, — cari, sperăm în scurt timp, să vestească lucruri interesante şi îmbucurătoare pentru noi toţi.

In cadrul de activitate al acestei organizări turistice, intră sistematizarea şi îndrumarea într'o măsură cât mai largă şi în condiţiuni cât mai accesibile, la Congrese internaţionale de Arhitecţi, începând cu cel dela Roma din toamna curentă, la târguri de mostre, excursiuni de studii şi recreare, de tot felul, dela localităţile cele mai apropiate, până la cele mai îndepărtate, dacă va fi posibil şi începând cu însuşi Bucureştiul nostru, în care trăim şi pe care, putem zice, încă nu-l cunoaştem în de ajuns.

Nădăjduim că acest restrâns, începător, apel al nostru va găsi ecou şi interes în sufletele de artişti ale colegilor noştrii, pe cari îi aşteptăm la colaborare şi va contribui la o nouă etapă de solidară înfrăţire a noastră a tuturor.

remus p. iliescu
arhitect

câteva lămuriri

ACADEMIA DE ARHITECTURA BIBLIOTECA

palatul prefecturei poliției capitalei

Problema clădirilor ce adăpostesc instituțiile noastre publice a rămas încă nerezolvată. Mai toate aceste instituții funcționează în clădiri improprii, aparținând statului sau închiriate de la particulari.

Neajunsurile unei astfel de situații privind atât prestigiul autorității, cât și modul de funcționare, nu se pot nici ascunde, nici tăgădui. Rămâne numai justificarea, destul de slabă și aceasta, a lipsei de fonduri; căci într'un stat bine gospodărit s'ar fi găsit posibilitatea de a costrui localurile necesare instituțiilor sale, fie și pe calea unui împrumut, a cărui anuitate s'ar fi acoperit din chiriile plătite, destul de regulat, pentru case destul de improprii. Și din cheltuelile de întreținere și reparații, cerute anual,— ba chiar lunar, pentru vechiturile și ruinile în cari se găsesc instalate cea mai mare parte a instituțiilor noastre publice.

Așa încât inițiativa energicului prefect al poliției Capitalei, de a construi edificiul necesar acestei instituții, este nu numai justificată, dar și bine venită. In lipsă de fonduri, adică de fonduri pentru această destinație, d-sa face apel la generozitatea publică, generozitate care nu-i este refuzată, ținându-se seamă de scopul urmărit; fiecare contribuind cu ce poate: bani sau materiale.

Rămâne de rezolvat, pentru d. prefect, chestiunea planurilor, care nu este nici ea ușoară. Condus de aceleași sentimente și ținând seama de situația materială, d-sa a făcut apel la arhitecți să-și ofere și ei generozitatea. Aparent lucrul n'ar părea imposibil. Realmente însă concepția unui plan este o acțiune de studiu și gândire, care cere timp.

E mai ușor să oferi o sumă sau o parte din materialul necesar și să te consideri achitat moralmente și materialmente, decât un plan de ansamblu, adică de bună utilizare și valorificare a ofrandelor. Un plan care să corespundă nevoilor instituției și să răspundă, în realizarea lui spațială, sentimentului de demnitate națională.

Concepția că planul de distribuție interioară poate fi făcut de funcționari, după nevoile serviciilor respective, arhitectului nerămânându-i de cât rolul de a aplica la fațade legile estetice, este profund greșită. Intre planuri și fațade sunt raporturi strânse, ca de la cauze la efecte, raporturi cari nu pot fi cunoscute și folosite decât de specialiști.

Nimeni — și cu atât mai puțin donatorii nu-i vor lua în nume de rău d-lui Prefect că, în loc să facă din donațiile de bani și materiale o îngrămădire de camere și o suprapunere de etaje, fără o concepție unitară și utilitară, a sacrificat o mică sumă de bani, spre a obține un plan la înălțimea gestului donatorilor și a inițiativei și eforturilor d-sale.

Pentru elaborarea planurilor, cu toate obligațiile de control și răspundere, pe toată durata construcției, ce incumbă arhitectului, suma ce s'ar cheltui

ar constitui o economie, un act de bună şi chibzuită gospodărie, pentru aportul de materiale bani şi muncă, oferit de public şi instituţii.

Dacă toate instituţiile sărace — şi toate sunt sărace în posibilităţi de înfăptuiri constructive,— ministerele cari n'au localuri proprii, senatul care stă înghesuit provizoriu, patriarhia care n'are o catedrală, Capitala ţării care n'are un palat comunal, opera română care n'are local, etc., etc., ar apela la generozitatea arhitecţilor pentru planurile respective n'ar putea avea decât ceiace se poate avea cu titlul generos.

Iată de ce Societatea Arhitecţilor a cerut d-lui prefect să întocmească planurile palatului prefectorial pe calea unui concurs public, prin premiantul întâi al acestui concurs ; oferind un sacrificiu bănesc corespunzător situaţiei, adică inferior celui normal, pentru acoperirea cheltuelilor strict necesare.

Acest sacrificiu, consimţit şi de o parte şi de alta ar fi avut mai mult decât echivalentul, în concepţia fericită de distribuţie în plan şi de armonizare în faţadă. Cunoscând că înfăţişarea exterioară a acestui palat trebuie să exprime, odată cu prestigiul autorităţii ce adăposteşte, priceperea, specificul şi frumosul românesc.

arhit. **i. d. e.**

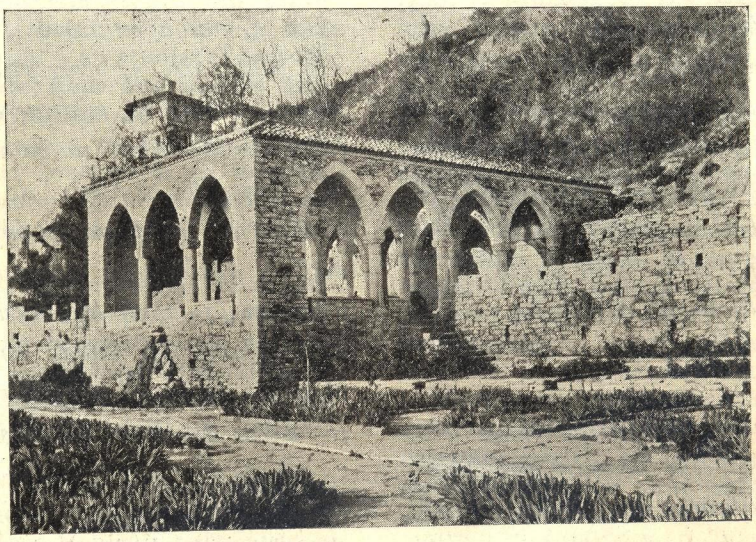

Balcic

ar constitui o economie, un act de bună şi chibzuită gospodărie, pentru aportul de materiale bani şi muncă, oferit de public şi instituţii.

Dacă toate instituţiile sărace — şi toate sunt sărace în posibilităţi de înfăptuiri constructive,— ministerele cari n'au localuri proprii, senatul care stă înghesuit provizoriu, patriarhia care n'are o catedrală, Capitala ţării care n'are un palat comunal, opera română care n'are local, etc., etc., ar apela la generozitatea arhitecţilor pentru planurile respective n'ar putea avea decât ceiace se poate avea cu titlul generos.

Iată de ce Societatea Arhitecţilor a cerut d-lui prefect să întocmească planurile palatului prefectorial pe calea unui concurs public, prin premiantul întâi al acestui concurs ; oferind un sacrificiu băneşc corespunzător situaţiei, adică inferior celui normal, pentru acoperirea cheltuelilor strict necesare.

Acest sacrificiu, consimţit şi de o parte şi de alta ar fi avut mai mult decât echivalentul, în concepţia fericită de distribuţie în plan şi de armonizare în faţadă. Cunoscând că înfăţişarea exterioară a acestui palat trebuie să exprime, odată cu prestigiul autorităţii ce adăposteşte, priceperea, specificul şi frumosul românesc.

arhit. **i. d. e.**

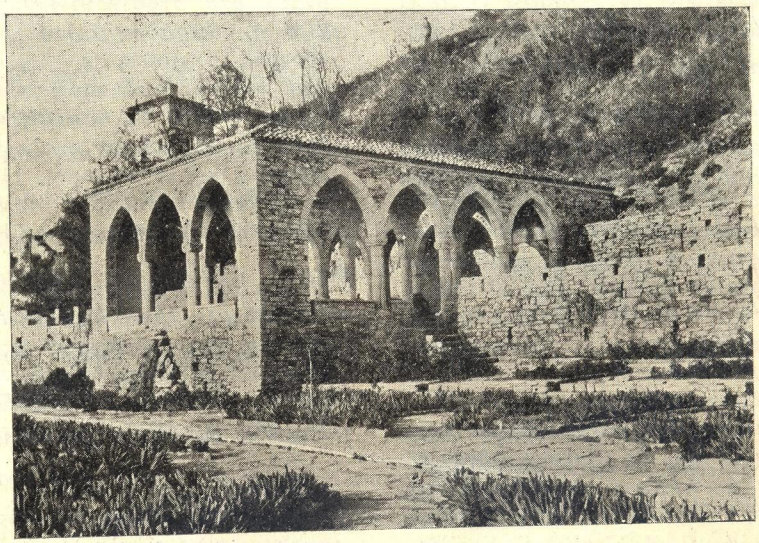

Balcic

ACADEMIA DE ARHITECTURA BIBLIOTECA

stil românesc și stil modern

Arhitecții s'au împărțit în două tabere și au început o luptă crâncenă. Unii au ca drapel stilul românesc și alții stilul modern. Loviturile cad grele dintr'o parte și dintr'alta. Unii vin cu alianțe străine iar ceilalți și-au înfipt puternic rădăcinile în țarina tradiției și nu se lasă clintiți.

Publicul privește și-i ațâță. E și el împărțit în două tabere, desconsiderând pe impasibili.

Cine va învinge?

Să cercetăm argumente.

Stilul modern e rațiunea construită, e confortul, e valorificarea materialului, e prezentul în acord cu viteza și cuceririle științifice, e spiritualitatea timpului, e igiena și sănătatea în beton și cărămidă, e..... etc.

Zic unii și tot ei doboară stilul românesc cu argumente.

Stilul românesc a fost o aberație, n'a existat, o oroare sinistră, un compromis nereușit, un avort de incapacitate, urât împopoțănat, ca o mahalagioaică, insalubru, incomod-dezastru.

Ceilalți răspund.

Stilul românesc răspunde țării ca climă și tradiție, el este al vieții noastre românești, este croit pe corpul nostru, ne vorbește limba noastră, ne simțim în larg cu el, frumos pentru plaiurile noastre, ne ocrotește credința, ne întărește energiile și ne menține nația, solid, vesel, așezat, etc.

Și de stilul modern, tradiționaliștii zic: Stil modern? Cubist, nebunia secolului, incapacitatea arhitecturală construită, cutii cu geamuri, jucării pentru copii, cotețe de porumbei, importație străină nefastă, scrânteală de creer,... etc.

Unde o fi adevărul?

Raționaliștii îl plasează la mijloc, adică jumătate — cu stil modern și jumătate — cu românesc.

Și orașele noastre au într'adevăr acest aspect: jumătate cu.... și jumătate cu....

Cred că adevărul nu e nici de o parte și nici de alta și nici la mijloc.

Este o părere a mea personală.

Mă gândesc ce ar zice tradiționaliștii când ar vedea trecând pe la ora 12 din zi, prin fața Teatrului Național, o turmă de oi, cu măgarul lor cu sămar și urmate agale de chipeșul cioban cu cojocul pe umeri cântând „duios" din fluer.

Și ce ar zice moderneștii când or vedea pe ulița satului Pârliții-de-jos, înotând prin noroi, cu câinii hărmălae după el, un jobenat în frac și scalpeți de lac.

E exagerat, nu?

Am mers din adins pe extremități pentru a putea înlătura excesele de atribute ce și le aruncă taberile de arhitecți pe nedrept.

Sigur, aici nu e vorba de țară, ci de oraș. Arhitectura satului n'are stil, are doar o licărire de suflet și este mai omogenă și mai de caracter decât a orașului.

Stilul se găsește și se face doar la oraș.

La oraș se zidește în piatră, cărămidă, betoane, în dimensiuni mari, se poate obține monumentalul ca și colosalul, etc.

Deci, tăiem legătura orașului cu țara, ridicăm ziduri chinezești de jur împrejur și facem înainte „stil" și sigur, stil modern.

Plecând din București cu avionul și aterizând undeva: Paris, Berlin, Londra sau chiar New-York, te vei simți în aceste orașe tot în București, ca la tine acasă.

De asemeni străinul ce ar veni în București ar urma să se mire că n'a plecat din orașul lui civilizat.

O transfuzie, o unificare de civilizație.

Vom putea ajunge la așa ceva?

E necesar și logic?

De ce nu? Purtăm astăzi, noi orășenii români aceiaș pălărie, aceiași pantaloni și aceiaș croială de haină cu francezul, englezul, americanul și chiar cu turcul de azi. Putem avea deci și aceiaș croială de casă.

Tradiționaliștii pentru susținerea teoriilor lor n'au avut suficientul curaj să îmbrace „portul național".

E drept că nu prea mâncăm noi aceleași mâncări ca străinii și cu toate că Bucureștii e un galimatis de limbi străine, se mai aude din când în când și românește. Pe urmă se mai întunecă civilizația noastră prin oarecare „spirit balcanic", cu oarecare apucături și obiceiuri ancestrale, de care nu ne-am putut încă scutura. Vom trece și peste acestea.

Epurația se face rapid.

Cu toate acestea, oricât am vrea sau ar vrea modernistii, nu vom putea face din București, Paris și nici nu trebue.

Bucureștii trebue să rămână București, Iașii Iași, Clujul Cluj, Mizilul Mizil și Pârliții de Jos Pârliții de Jos, doar atât ca toți să fie mai puțin pârliți decât sunt astăzi și mai apropiați, păstrând proporțiile,— de Paris, dacă doriți.

Uităm un lucru noi modernistii și tradiționaliștii,— că Arhitectul este un alambic în care impresiile, judecățile și tendințele se filtrează și că produsul nostru trebue să fie personal, rezultatul materialului distilat.

Astfel nu putem accepta orice încercare străină fără s'o strecurăm prin spiritul mediului în care trăim și prin felul cum trăim. De altfel de ce să acceptăm, fără contribuție proprie, o concepție de viață care nu ne corespunde precis?

Tradiționaliștii nu trebue să dispere, sunt poate cei mai muncitori, vor să dea ceva al lor. Să nu se încăpățâneze însă a nesocoti nouile înfăptuiri, nu se poate trece cu ușurință peste noul spirit, care este modern și nici peste nouile materiale cari cer arhitectului noui adaptări.

Și încă, eu personal cred că nici n'avem de a face cu un „stil" atât românesc, cât și modern. Un stil se cristalizează în timp, peste un secol. Ce putem noi judeca acum. Și nici n'avem dreptul noi, Arhitecții, să judecăm și să dăm concluzii. Noi suntem creiatorii, conceptiștii, realizatorii. După noi vine tagma criticilor de artă, cercetătorilor de mai târziu care va stabili dacă opera noastră se poate încadra și a fost în stare să formeze un „stil" arhitectonic.

Un valoros coleg arhitect vroia, nici mai mult, nici mai puțin, să se decreteze ca toate construcțiile de azi înainte să se construiască în stil modern, cu toate că puțin înainte arătase ororile ce s'au construit în stil modern. La fel probabil vor vrea și tradiționaliștii.

Există orașe cosmopolite prin felul lor de plasare și de viață. Arhitectura lor trebue să corespundă acestui fel de a fi.

Bucureștii noștri, Capitala unei țări mărite și de puternică vitalitate, nu poate fi complet cosmopolit. Viața lui este viața de popor tânăr, viguros. Și tot astfel cu celelalte orașe ale țării. Unele sunt prin așezarea și mișcarea lor mai mult în contact cu viața internațională — porturile. Altele sunt mai legate de brazda românească.

Apoi sunt construcții care prin destinația lor cer să aibă un caracter universal. De exemplu: un magazin, un hotel, o bancă, un teatru, un blok-haus, un siloz, etc., sunt internaționale prin concepția programului și deci și prin rezolvare.

Altele cer un caracter local: o locuință individuală într'un parc, casă de țară, un canton pe drumul țării, o cârciumă, etc.

Și la fel cu construcțiile sunt cartiere întregi care își au caracterul lor propriu: cartierul comercial, industrial, administrativ, apoi parcuri, cartiere de locuințe eftine etc., fiecare trebuind să reprezinte în înfățișare destinația precisă.

Deci un oraș se va împărți după aceste caractere.

Iar arhitecții trebue să aibă concepții adequate și să dea caracterele construcțiilor, cartierelor și orașelor.

Nenorocirea cea mare este amestecul de concepții pentru acelaș program de construcție și pentru acelaș cartier chiar pe aceiaș stradă. Și aici Arhitecții au dreptate (modernistii, tradiționaliștii). Acest rău trebue să înceteze. Două case lipite la calcan una într'un modern extremist, cutie cu găuri, alta românească, tigănească, sunt cazuri destul de obișnuite în București.

Și atunci?

Să înceteze lupta. Să ne concentrăm pentru o muncă serioasă, sănătoasă, căutând noi, Arhitecții să fim personali, să dăm construcțiilor ce facem, caracterul destinației lor. Municipiul să-și reglementeze și să-și sistematizeze domeniul neacceptând capriciul fiecăruia care duce la caraghioslâcul de astăzi. Un cartier, o stradă trebue să fie unitară ca arhitectură.

Din această frământare și contopire de concepții poate va ieși peste un secol, un stil, care cert, nu va semăna deloc cu românescul de astăzi și sigur nici cu modernul de astăzi, dar va fi un stil. Și cu atât mai meritoriu pentru generațiile care îl vor fi cristalizat, dacă acest stil va avea rădăcinile în pământul țării noastre și va purta pecetia românească.

arhit. **florea stănculescu**

ACADEMIA DE ARHITECTURA BIBLIOTECA

tribuna liberă [1])

actualităţi

● Luna Bucureştilor a fost inventată pe subiectele vechilor romanţe, clişee sentimentale ale nopţilor de Mai. Cu poezie şi parfum de mosc. Trestia, şipcile şi pânza bătute în cuie reînoesc în sfârşitul acesta de primăvară nevinovate parodii ale Bucureştilor de altădată; hanul lui Manuc, Turnul Colţei, o uliţă turcească etc., pe tot întinsul parcului Carol. Aceasta a 13-a lună a anului are drept părinţi buni un întreg consiliu comunal care s'a muncit să aducă la viaţă cu ajutorul unui regisor foarte priceput, primăvara. Sub mantaua de verdeaţă şi flori, goliciunea paiantei vă fi mai puţin vizibilă, iar iluzia unei feţe frumoase mai uşor de obţinut. Şi atmosfera limpede va contribui la voioşia românului care părăsind colţul lui de provincie liniştită va descinde într'o bună zi din tren şi va da cu ochii de:

● GARA DE NORD — vechiu anteriu a lui Arvinte — la care colaborează un întreg areopag de iniţiaţi armonizând stiluri şi adăugând după inspiraţie câte un petic de clădire sau verdeaţă. De data asta, ruşinaţi poate, au căutat să ascundă hâda apariţie din faţa peronului de sosire cu vaste panouri de scânduri care să fie masca acelei mahalale prost mirositoare ce se cheamă cartierul Gării de Nord, cu străzi pavate cu bolovani de râu, împestriţate cu bordeluri, tarabe şi femei de stradă, cartier faţă de care edilii păstrează o demnă nepăsare pentru ca în schimb să nu-şi mai găsească linişte din cauza

● PIEŢEI UNIVERSITĂŢII, pe numele ei mic „Place de la Concorde" a Bucureştilor cum i-a plăcut unui constructor hazliu s'o boteze. Realizată cu ajutorul planului de sistematizare care nefiind complect gata se studiază pe teren cu ajutorul calupurilor de granit ce conturează sub diferite curbe de gradul II şirul de statui marmoreene, contribuitoare la educaţia tineretului.

Din cauza circulaţiei dezordonată de pe acest loc, ar fi fost preferabilă introducerea podurilor suspendate pentru pietoni — aceştia riscându-şi viaţa, ori de câte ori au nevoe să treacă de pe o parte pe alta a pieţei. In acest mod Luna Bucureştilor ar fi fost poate şi o distractivă Luna-Park la care gură-cască ar fi găsit prilej de înveselire.

R. U.

● Statul nu mai construeşte. S'a decretat (M. Of. Nr. . . . / 935).

De mult nu se mai repară (v. bug. 1928/935).

Era anormal să nu repare, atunci când construia.

Acum am intrat în normal: ce să se mai repare dacă nu se mai construeşte:

Faptul însă tot anormal rămâne, (fără M. Of.)

---

1) Revista nu-şi ia răspunderea celor publicate la această tribună.

bursa neagră a arhitecturei

● **CLANDESTINII.** Corpul Arhitecţilor, abia născut, s'a umplut de paraziţi. S'a intervenit energic la Ministerul Sănătăţii şi al Muncii să-l deparaziteze. Ministerul a rămas surprins, deoarece paraziţii aveau contract de arendare pentru sângele plăpândului corp. Şi dacă e contract, ei au dreptul să-şi vâre ciocul cât mai adânc şi să sugă cât mai rapace.

Se zice că injecţiile cu „numerus valachicus" sunt ineficace, trebue „Noaptea Sf. Bartolomeu".

PROFITORII. Sunt o altă categorie de paraziţi, care nu apar decât în umbră, locuri întunecoase şi se dau la corp prin mimetism, luând culoarea corpului, şi se înmulţesc prin sciziparitate.

Pentru departzitare se recomandă spălarea cu săpun şi cărămidă în cap.

NĂPĂSTUIŢII. Sunt nişte berbeci care se bat cap în cap toată ziua şi behăesc la gardurile ţarcului pentru o mână de fân sau pae. Din când în când îi tunde . . . fiscul.

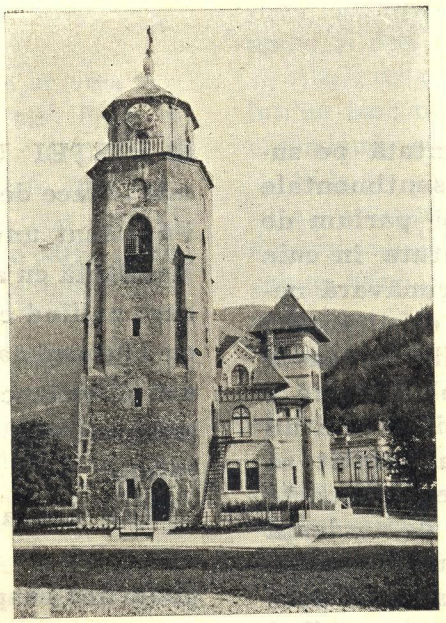

Turnul Sf. Ioan P.-Neamţ

informaţiuni-diverse

D. E. Marsan publică, în L'Amour de L'Art, foarte judicioase reflecţii privind încercările de stil modern în arhitectură.

Greşeala moderniştilor, spune d. Marsan, este că nu-şi dau seama că, o artă complectă ca arhitectura, cere o colaborare de raţiune şi suflet.

Arhitectura modernă pretinde că, pentru prima dată se supune raţiunii. Raţiunii numărului sau măsurii şi logicei necesităţii. Insă nu este mai puţin adevărat că raţionalismul escesiv al moderniştilor e împins, prin austeritatea, răceala de ghiaţă şi goliciunea sa, până la jignirea bunului simţ.

Raţiunea operilor de artă este aceia care adaogă la şarpanta sau carcasa numărului şi măsurei, acel suflu de viaţă: diversitate, accent, expresie, grandoare şi graţie. Adică ceiace nu poate da raţiunea şi măsura rezultată din calcul: proporţia, expresia priceperii şi a sufletului.

Raţiunea nu cere sacrificiul sensibilităţii şi al graţiei. Ea exclude chiar un pedantism de sărăcie de gust şi bun simţ, care face să se confunde locuinţa cu laboratorul şi palatnl cu uzina.

***

Concursul instituit de Ministerul Sănătăţii, pentru elaborarea planurilor a trei sanatorii de tuberculoşi, se închide irevocabil la *15 Iunie a. c.* **Arhitecţii concurenţi vor depune proectele până la această dată, ora 18, la Ministerul Sănătăţii, Calea Griviţei 64,** *Serviciul Edilităţii.*

***

Comitetul Societăţii Arhitecţilor Români a hotărât să înfiinţeze un muzeu de materiale de construcţie. Firmele cari furnizează acest fel de materiale, sunt rugate să trimită mostre la sediul său din Str. Episcopiei 2, lângă Ateneul Român.

***

COMITETUL S. A. R. a hotărât următoarele cu privire la situaţia arhitecţilor care alcătuesc planuri pentru blockhaus-uri: Arhitectul se poate considera în cadrul profesiei sale dacă persoana care-l angajează îi asigură şi libertatea atribuţiilor sale profesionale potrivit dispoziţiilor Legii Corpului Arhitecţilor.

***

Domnii arhitecţi cari ne trimit spre publicare lucrările domniilor lor, sunt rugaţi să ia cunoştinţă că numai fotografiilor negre şi planurilor lucrate în tuş le vom da curs.

„Arhitectura" care este o lucrare de înaltă factură artistică va rămâne pe această linie oricâte strădanii şi jertfe ar trebui să cheltuim.

***

COLEGI!

Plata la timp a cotizaţiilor către Societate, este prima datorie ce vă incumbă.

Faceţi un serviciu colegilor Dvs. cari nu sunt încă membrii ai Societăţii Arhitecţilor Români, îndemnându-i să devină membrii ai singurului lor instrument de apărare a intereselor legate de profesiunea de arhitect.

***

Fabrica METALURGIA BUCUREŞTI a început fabricaţia plasei de metal din oţel, care se întrebuinţează la planşee de beton armat în locul fierului, la pereţii subţiri din beton armat în locul rabiţului, la motive architectonice sau decorative din interior, la grilaje, etc.; adică această plasă substitue ferul beton în planşee, sârmă rabiţ, plase de sârmă şi orice împletitură de sârmă pentru orice scop.

Capacitatea de producţie este între 10-20 vagoane lunar depinzând de grosimea plasei.

concurs pentru palatul ad-trativ c. f. r.

Societatea Arhitecţilor Români *a făcut în câteva rânduri intervenţii pe lângă forurile diriguitoare ale administraţiei C. F. R., cerând ca planurile Palatului Administrativ C. F. R. să fie scoase la concurs public. Direcţia generală a acestei instituţini nu a socotit însă cu cale să ia în consideraţie cererile noastre. Menţinându-se pe linia unui bun plac care frizează simţul oricărei răspunderi, Direcţia Generală C. F. R. nu va avea de pierdut numai timpul — care câte odată este preţios până şi instituţiilor cu caracter public — dar şi banii de a căror bună gospodărire cată să ţină seamă. Cât priveşte rezultatele pe care le va avea de culeş Direcţia Generală C. F. R. după urma metodelor uzitate în obţinerea planului pentru palatul pe care îl proectează, opinia publică nu va întârzia să le cunoască.*

***

Parohia Sfinţii Ingeri din Buzău, a instituit un concurs public pentru elaborarea planurilor de construcţie a bisericei acestei parohii.

Premiantul I va avea conducerea lucrării, cu onorariul de 5% asupra 3 milioane costul clădirei;

Premiul II lei **20.000** şi **premiul III lei 10.000.** Proectele vor fi depuse până la data de 15 Iunie a. c. la comitetul de construcţie al Bisericei Sfinţii Ingeri — Piaţa Sf. Ingeri — **Buzău.**

***

D-nii ARHITECŢI I. D. ENESCU şi D. RENARD au fost delegaţi în comitetul pentru organizarea „LUNII BUCUREŞTILOR" ce funcţionează pe lângă Primăria Municipiului Bucureşti.

***

Articolele ce ni se trimit spre publicare trebue scrise la maşină şi numai pe o singură faţă.

o intervenţie pe lângă decanat.

Comitetul Societăţii a făcut demersuri pe lângă d. Decan al Corpului Arhitecţilor, solicitând intervenţia Decanatului pentru modificarea programului de concurs al Palatului Administrativ al Prefecturii Jud. Mureş, program ale cărui prevederi sunt deadreptul jignitoare pentru demnitatea prefesională a Corpului Arhitecţilor.

***

Folosiţi „ARHITECTURA"
O reclamă publicată în paginile „ARHITECTURII" sporeşte comerţul Dvs.

***

Au fost acceptaţi *ca membrii ai S. A. R. d-nu Arhit. Trifu Gh., Sterie Niculescu, Stern Leon, C. N. Minescu, Glasberg Robert, T. Theodorescu şi Aurel Smântănescu.*

***

„Arhitectura", trimestrial al Societăţii Arhitecţilor Români apare mulţumită străduaniilor şi jertfelor unui număr de însufleţiţi nădăjduitori către mai bine.

Faceţi ca ea să devină o armă de luptă a tuturor arhitecţilor şi un instrument de largă informare a opiriei publice asupra tuturor problemelor în legătură cu arhitectura şi urbanistica, răspândind-o si abonând-o în cercul cunoştinţelor dvs.

Recomandaţi furnizorilor Dvs. să-şi publice reclamele în paginile celei mai elegante şi artistice publicaţiuni de specialitate care este: ARHITECTURA.

***

In luna Septembrie anul acesta, se va ţine la Roma al XIII-lea Congres Internaţional de Arhitectură. Prospecte şi informaţiuni se pot lua în toate zilele de lucru, între orele 4-7 p. m. dela Sediul Societăţii Arhitecţilor Români, Str. Episcopiei, 2 Etaj I.

Bisericuţă Gorj

ACADEMIA R.P.R. BIBLIOTECA

iluminația adequată a clădirilor

Se cunoaște în general marea importanță a efectelor de lumină în aspectul clădirilor și interioarelor. Atât stilurile clădirilor cât și ornamentația lor se desvoltă corespunzător condițiunilor climaterice a diverselor țări. Aci calitatea luminei zilei joacă un rol decisiv, despre care istoria arhitecturei ne arată o mulțime de exemple. Ornamentația stilului oriental ca de pildă basso-reliefurile își pierd cu totul efectul în alte condițiuni de lumină și sunt așa dar aplicabile numai în țările lor de origină. Astfel se explică și coloritul viu al fațadelor în țările nordice ca Olanda și Anglia. Cunoașterea efectelor de lumină a fost deci din timpurile cele mai vechi o condiție de primă importanță pentru orice architect.

Technica modernă a iluminatului ne oferă azi posibilități vaste și noui. Astfel architcctura modernă în desvoltarea ei devine pe timp ce trece mai mult o architectură a luminei. Iluminarea încăperilor nu mai este azi un rău necesar, care ne dă posibilitatea de a vedea și în întuneric, ci este un component principal în desvoltarea architecturei. Exemplele marilor orașe occidentale ne dovedesc acest fapt.

Impresiile produse de încăperile clădirilor, precum și fațadele edificiilor sunt influențate de felul iluminărei lor. Multe edificii reprezentative construite în ultimii ani în marile orașe europene au recurs la intermediul iluminației pentru reliefarea frumuseților lor architectonice. Nu este deci de mirare să s'a ajuns în ultima vreme la concepția „architecturei luminoase". O plimbare pe'nserate în capitalele occidentale ale Europei ne arată o plenitudine de efecte luminoase produse cu ajutorul instalațiilor de iluminat. Incăperilor de locuit li se dau înfățișarea corespunzătoare scopului sau menirei ce trebuesc s'o îndeplinească, iar partea exterioară, fațada, servește pentru atragerea vizitatorilor. In felul acesta se stabilește legătura între forma exterioară a edificiilor și menirea dată încăperilor lor. Deși spesele iluminatului întrec cu mult costul iluminatului minimum de seară, totuși aceasta se amortizează cu prisosință. Firme luminoase, chenare, construcții din tuburi luminoase, etc. toate acestea aparțin mijloacelor pentru atragerea vizitatorilor. Deasemeni se impune pentru iluminarea încăperilor cantitatea necesară de lumină pentru atragerea unui număr cât mai mare de vizitatori. Indiferent de întrebuințarea ce se dă încăperilor (magazine, săli de petreceri sau de lucru) scopul iluminărei este întotdeauna de a face cât mai plăcută șederea acolo. Este dela sine înțeles că se pot calcula exact cheltuelile pentru aceste instalațiuni de iluminat, iar de importanță primordială atât pentru architecți cât și pentru antreprenori, este de a obține cât mai multă lumină cu cheltueli cât mai reduse. Din această cauză se impune fiecăruia care face planul unui asemenea edificiu de a se interesa de felul cum se poate obține în modul cel mai economic efectele de lumină cerute.

Se știe că pentru unele scopuri, efectele luminoase se pot obține prin cel mai nou mijloc al industriei iluminatului, de pildă prin instalații de Neon. Totuși întrebuințarea acestui mijloc de iluminat se reduce exclusiv la facerea reclamei, pe când în toate celelalte cazuri se întrebuințează aproape numai becuri electrice ca sursă de lumină.

Se poate susține deci, că becurile incandescente sunt de fapt izvoarele luminei electrice. De aci purced în orice caz calculele economiei. Hotărâtor pentru producerea rațională de lumină este transformarea fără pierderi a curentului electric în raze de lumină. Astăzi suntem încă departe de această țintă, chiar și cele mai moderne izvoare de lumină produc lumină

numai pentru 20 % din curentul întrebuințat. Tocmai din această cauză fiecare procent de lumină produs în plus joacă un rol important, dând o cât mai bună exploatare a curentului electric. Prețul de cumpărare al unui bec nu reprezintă nici 10% din costul curentului întrebuințat. O iluminare rațională se poate obține deci numai cu ajutorul becurilor de calitate. Ele oferă afară de marele randament luminos, o durată lungă de ardere și un consum de curent constant chiar după o întrebuințare mai îndelungată. Becul înegrit în interior sau murdar la suprafață înseamnă o diminuare până la 50% și peste a randamentului luminos. Becurile înegrite sunt neeconomice din cauza pierderilor însemnate de lumină ce produc, trebuesc așa dar preschimbate chiar dacă mai ard. Becurile se pot feri de praf sau depunerea altor impurități prin curățirea lor regulată.

Intrebuințarea de surse luminoase economice constitue una, însă cea mai importantă din problemele iluminatului, care trebue rezolvată de oricare architect. Punându-se lumina în serviciul architecturei de lumină ar trebui în primul rând cu materialele cari urmează a se întreauința pentru construirea corpurilor de iluminat să fie din cele mai economice.

Efectele luminoase moderne impun ca sursele de lumină adică becurile electrice ca atare să rămână invizibile... Numai la becuri decorative, becuri formă lumânare, etc., este vizibil învelișul de sticlă al firului e Wolfram producător de lumină. Făcând abstracție dela această unică excepție se dau luminei efectele necesare prin întrebuințarea materiei cu efecte de împrăștiere a luminei sau prin sticlă colorată, celon etc cari se întrebuințează anume pentru a produce efectul estetic dorit al încăperei. Deși chestiunile de gust și stil joacă un rol important la asemenea materiale și pentru ca instalația de lumină proectată să nu depășească în privința consumului de curent cadrul fixat este necesar ca fiecare architect să cunoască exact factorii de absorbțiune sau transmisiune ale diferitelor materiale de acest fel.

Acelaș lucru se înțelege și pentru candelabre și alte corpuri de iluminat, produse azi în industrii. Trebuesc deasemeni luate în considerație, afară de chestiunile de estetică și acelea ale economiei de curent. Numai în felul acesta se va putea ajunge în mod progresiv de a se face din actualele surse primitive de lumină, cari dealtfel nu dau decât o lumină insuficientă, un factor pentru formarea aspectului clădirilor sau încăperilor.

Importante sunt afară de instalațiile de lumină directă, și instalațiile de lumină prin reflectoare pe suprafețele edificiilor sau a încăperilor. Și aci se va lua în considerație, păstrând toate regulele esteticei, chestiunea pierderilor de lumină. Coloritul pereților și al tavanelor precum și alegerea culorilor deschise, favorabile reflexiunei luminei servesc aceluiaș scop.

dr. ing. norbert goldstern

Balcic

ZAMPHIROPOL.

1

ACADEMIA DE ARHITECTURA - BIBLIOTECA

Proprietatea Societătii „Urba" Snagov

arhitect al zamphiropol

21

Proprietatea Societăţii „Urba“ Snagov

arhitect **al. zamphiropol**

ACADEMIA BIBLIOTECA

Percepţia fiscală şi serviciul de constatare. — Str. Londra

prof. arhitect **statie ciortan**

24

9

PERCEPTIA
DIN. STR. LONDRA
PLANVL PARTERVLVI.

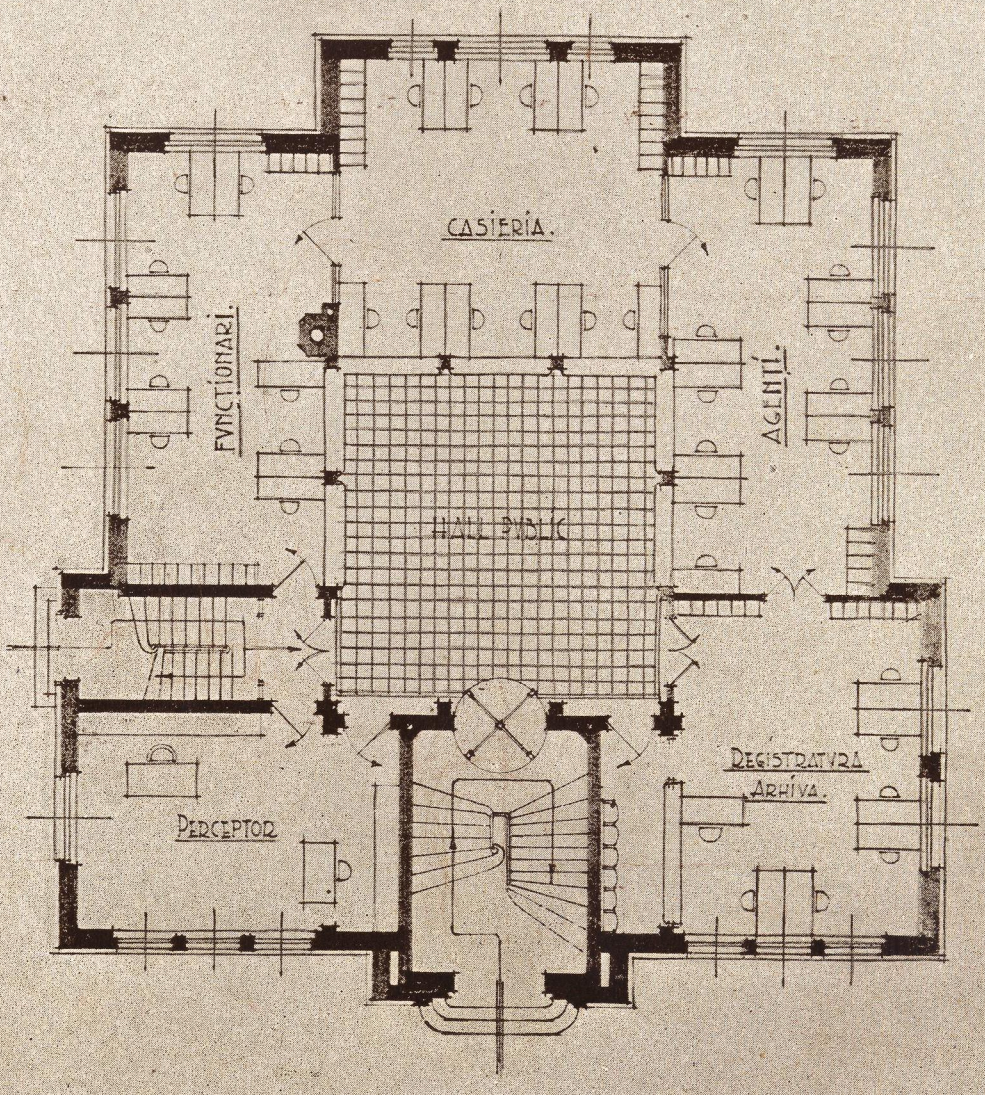

SCARA: 1:100/0,01

0 1 2 3 4 5

DIRECTOR GRAL
ARHITECT:
Ciortan

prof. arhitect **statie ciortan**

27

25

10

SERVICIUL CONSTATARE
DIN STR. LONDRA
PLANUL ETAJULUI.

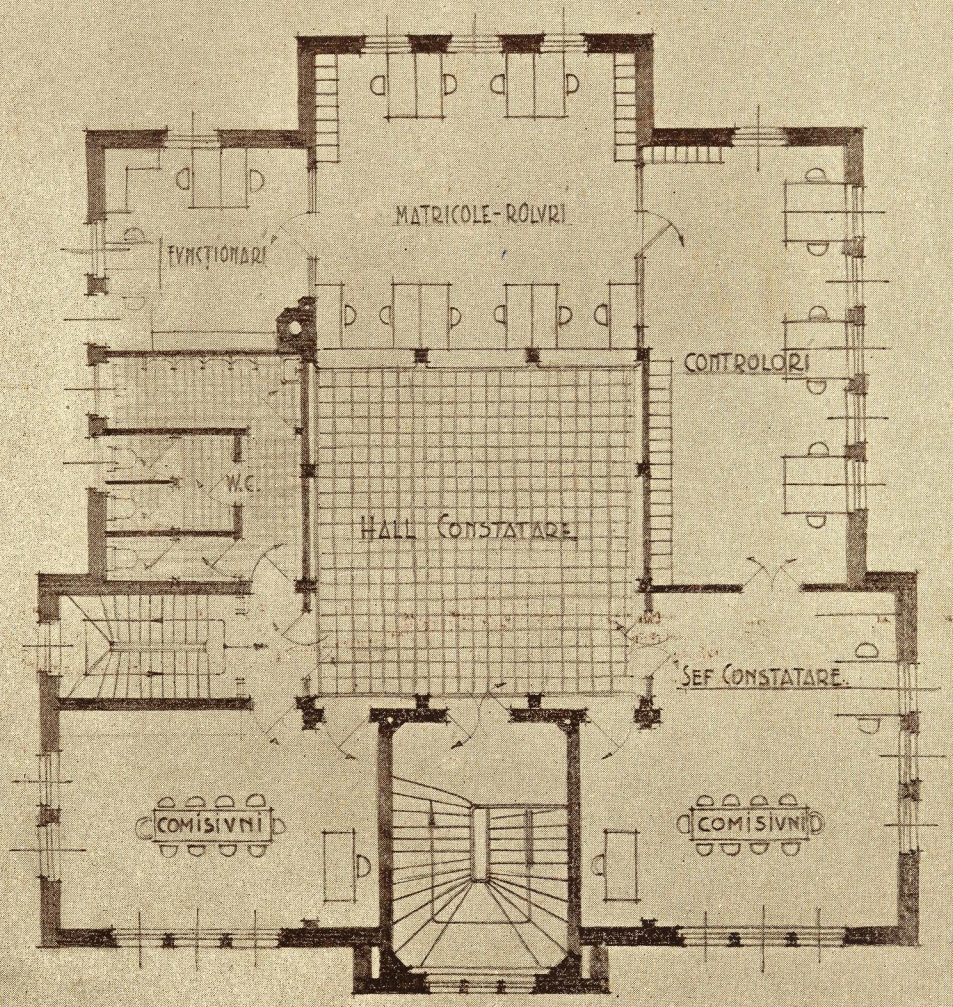

SCARA: 1.00/0.01
0 1 2 3 4 5

DIRECTOR GRAL
ARHITECT: Ciortan

prof. arhitect **statie ciortan**

ACADEMIA DE ARHITECTURĂ
BIBLIOTECA

CATEDRALA SF. GHEORGHE DIN TIMIŞOARA CETATE

prof. arhitect **ioan trajanescu**

PROPR. DIVI TH. R. ILIESCU

STR. TEODOR AMAN Nº 15

FAȚADA LATERALĂ

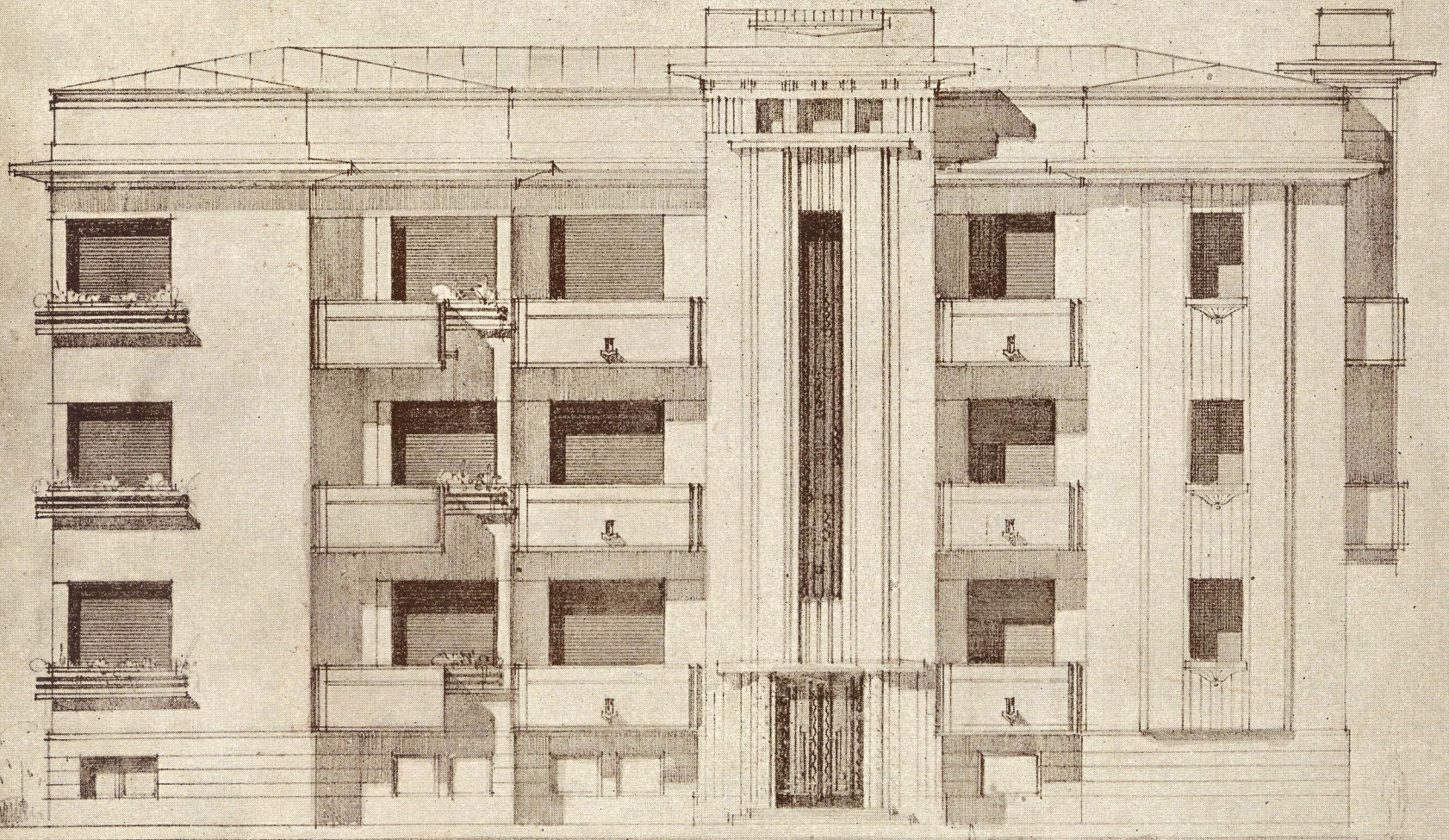

SC. 2 CM

Arhitect **C. D. Dobrescu**

ACADEMIA DE ARHITECTURA
BIBLIOTECA

ACADEMIA DE ARHITECTURA - BIBLIOTECA

Proprietatea Dlui Th. R. Iliescu

Str. Teodor Aman No 15

Etajul I. si II.

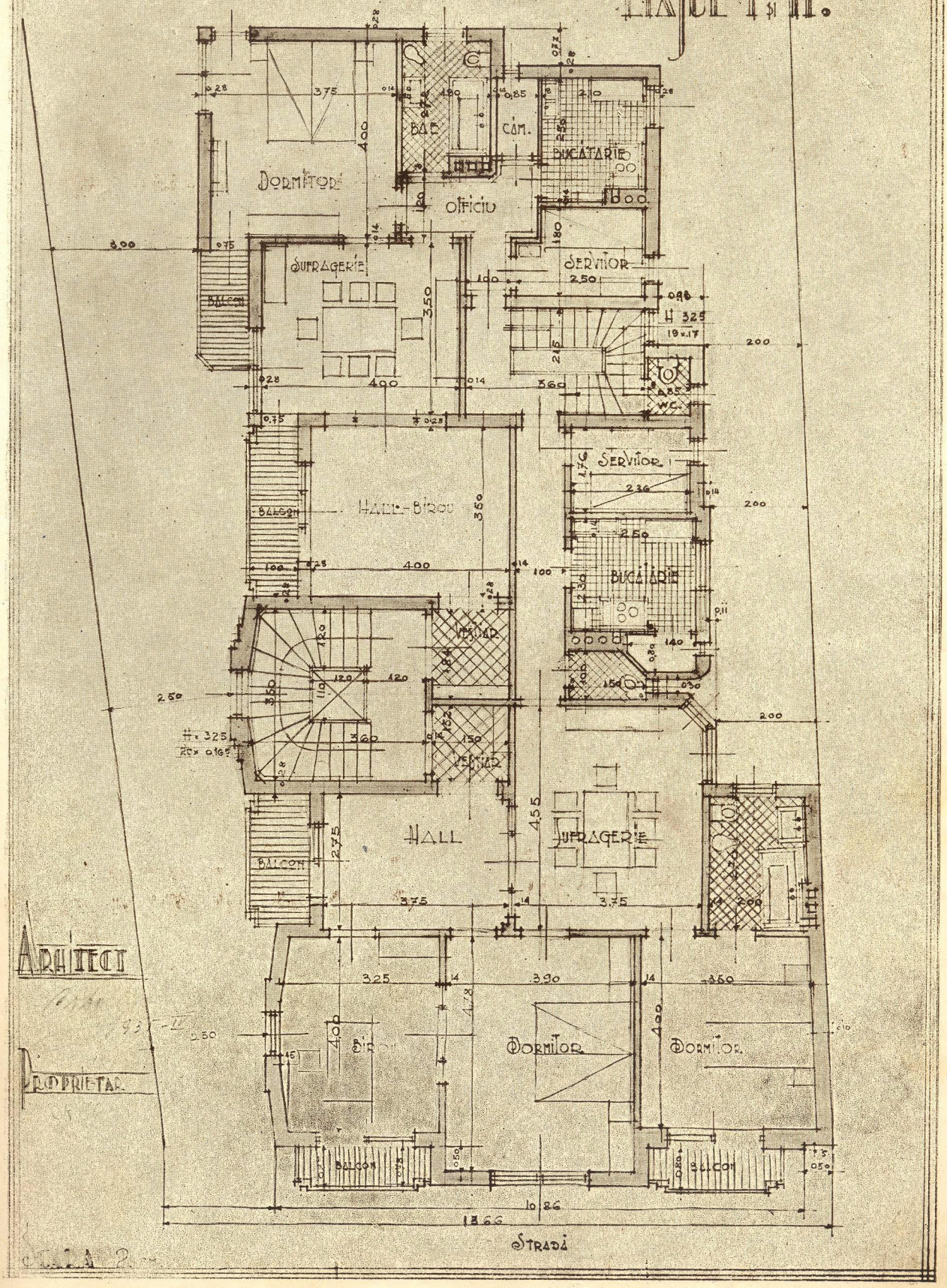

Arhitect

Proprietar

Arhitect **C. D. Dobrescu**

14

9

ACADEMIA DE ARHITECTURA BIBLIOTECA

Proprietatea Prof. Chiriţescu-Arva

arhitect **al. zamphiropol**

41

320
15
10
ACADEMIA DE ARHITECTURA
BIBLIOTECA

Casa D-lui Ministru Gh. Bilciurescu. — Str. Barbu Delavrancea arhitect **state baloşin**